

Miskolci Törvényszék
2.Pf.21.202/2020/6. szám

A Miskolci Törvényszék (1122 Budapest, Ráth György utca 56. szám alatti székhelyű) jogi előadó által képviselt **Defactoring Zrt.** (1122 Budapest, Ráth György utca 56. szám alatti székhelyű) felperesnek dr. Nyulászi Márk (3525 Miskolc, Jókai u. 10-16. I/129. szám alatti székhelyű) ügyvéd által képviselt ..... (..... szám alatti lakos) Ügyvédi Iroda ..... szám alatti székhelyű – ügyintéző ..... ügyvéd) által képviselt **Erste Bank Hungary Zrt.** (1138 Budapest, Népfürdő u. 24-26. szám alatti székhelyű) II. r. alperesekkel szemben **szerződés érvénytelenségből eredő elszámolás** iránt folyamatban volt perében a Szikszói Járásbíróság által Szikszón, 2020. október 6. napján meghozott, 6.P.20.055/2020/11. számú ítélet ellen a felperes által 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét *helybenhagyja*.

A törvényszék kötelezi felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg alperesnek 80.000 (nyolcvanezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott 11. sorszámú ítéletével felperes keresetét elutasította és megállapította, hogy a perben felmerült költségeiket a peres felek maguk viselik.
- [2] Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy felperes jogelődje és II. r. alperes, az Erste Lízing Autófinanszírozási Zrt. és az I. r. alperes között 2007. augusztus 22. napján deviza alapú kölcsönszerződés jött létre ..... típusú gépjármű megvásárlása céljából. A II. r. alperes 2.318.813 Ft kölcsönt nyújtott az I. r. alperes részére, akként, hogy a gépkocsi eladójának a kölcsön összegét átutalta. A felek a kölcsön futamidejét 120 hónapban, az üzleti kamatlábat 8,05%-ban, az induló THM mértékét 9,22%-ban határozták meg. A 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) alapján a szerződés felülvizsgálata megtörtént, a tisztességtelenül felszámított összeg 848,14 CHF-ben került megállapításra. A II. r. alperes a forintosítási kötelezettségének eleget téve a szerződés módosítását kezdeményezte, amely alapján a kölcsönszerződés 2015. november 16-i hatállyal módosult. A módosítást követően a

hátralékos tartozás összege 1.245.026 Ft-ban, a kamatláb 6,42%-ban, a havi törlesztőrészletek összege 62.829 Ft-ban, az utolsó törlesztőrészlet esedékessége 2017. augusztus 15. napjában került meghatározásra. I. r. alperes a módosított kölcsönszerződés szerinti törlesztőrészleteket nem fizette meg, ezért a kölcsönszerződést II. r. alperes 2016. május 9. napján azonnali hatállyal felmondta, mely felmondás az I. r. alperessel szemben 2016. május 19. napján hatályosult. II. r. alperes az I. r. alperessel szemben fennálló, 2015. november 16. napján módosított kölcsönszerződésből eredő, lejárt követelést annak járulékaival, valamint a követelés érvényesítésével kapcsolatosan esetlegesen felmerülő költségekkel együtt 2016. december 8-i dátummal a felperes, mint engedményes részére értékesítette. II. r. alperes, mint engedményező és a felperes, mint engedményes a 2017. január 18. napján kelt tájékoztató levélben értesítette az I. r. alperest az engedményezésről. Felperes a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt indult peres eljárásban kérte kötelezni alperest 1.279.639 Ft tőke és járulékai megfizetésére. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2018. november 16. napján kelt, 17.P.88.456/2018/5. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, figyelemmel arra, hogy a kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatása nem volt megfelelő, emiatt a kölcsönszerződés érvénytelen. Az érvénytelenségi kifogás alaposságára tekintettel a követelés összegszerűségét nem vizsgálta a bíróság. A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság ítéletét a 2019. május 8. napján kelt, 73.Pf.640.427/2018/3. számú ítéletével helybenhagyta.

[3] Felperes keresetében az I. és II. r. alperesek között -ZZ számú kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását és I. r. alperest 564.308 Ft tőke és ezen összeg után 2016. december 9. napjától a kifizetés napjáig esedékes késedelmi kamata, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni. A II. r. alperes vonatkozásában a kereseti kérelem teljesítésének tūrését kérte. I. r. alperes érdemi ellenkérelmében a keresetének elutasítását indítványozta. II. r. alperes ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a perben állása nem indokolt, egyebekben a felperes keresetének teljesítését nem ellenezte.

[4] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét nem találta megalapozottnak. Rögzítette, hogy a jogvita elbírálása során a kölcsönszerződés megkötésének idejére figyelemmel a 2013. évi CLXXVII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) szabályait kell alkalmazni. Felhívta a r. Ptk. 328. § (1) bekezdését, a 329. § (1), (2), (3) bekezdését. Az engedményezés vonatkozásában pedig utalt a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 6:208. §-ára. Kifejtette, hogy az engedményezés nem a szerződés átruházásáról, hanem a követelés átruházásáról határozott. A 2017. január 18. napján kelt értesítésből megállapítható, hogy felperes az I. r. alperessel szemben fennálló követelést szerezte meg engedményezés útján. A perbeli esetben tehát nem a szerződő fél szerződésbeli pozíciójának, hanem a szerződésből eredő követelésének átruházásáról van szó. Az r. Ptk. szerint az engedményezéssel kizárólag a követeléshez tapadó alakító jogok szállnak át, mivel azok a követeléshez tapadnak és követik a követelést. Nem a követeléshez, hanem a szerződéshez kötődő alakító jogok, amelyek nem pusztán a szerződésből fakadó egyes kötelemeket alakítják, hanem a teljes jogviszonyt, az engedményezéssel nem szállnak át. Felperes az engedményezéssel az I. r. alperessel szemben fennálló követelést szerezte meg, a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítására irányuló alakító jog nem illeti meg. Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonását csak az engedményező kérheti. Erre tekintettel nincs lehetőség arra, hogy az érvénytelen kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítása iránt megalapozott keresetet terjesszen elő a felperes. Ez a jog a kölcsönszerződést megkötő engedményezőt, a II. r. alperest illeti meg. A felperes által hivatkozott jogi érdekeltség tekintetében kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy a felperesnek az engedményezés útján megszerzett követelés érvényesítéséhez fűződő jogi

érdeke állapítható meg. Miután felperes a követelést szerezte meg, a kölcsönszerződésbe félként nem léphet be, így a szerződés vonatkozásában, a szerződés érvényessé nyilvánításával kapcsolatos alakító jog, jogi érdekelttsége alapján sem állapítható meg, a követelést így I. r. alperessel szemben nem érvényesítheti. Amennyiben a megvásárolt követelések alapjául szolgáló szerződések érvénytelenek, a követeléskezelőnek jogi lehetősége van az engedményezővel szemben fellépni. I. r. alperes elévülési kifogását érdemben nem vizsgálta az elsőfokú bíróság, figyelemmel arra, hogy az érvénytelen követelés érvényesítésére felperes nem jogosult.

- [5] Az elsőfokú bíróság határozatával szemben felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság határozatának megváltoztatását és a -ZZ számú kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását, továbbá I. r. alperes 564.308 Ft tőke és járulékai megfizetésére kötelezését kérte, azzal, hogy II. r. alperes a keresetben foglaltak tūrésére köteles. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását indítványozta. Fellebbezésének jogi indokolásában előadta, hogy álláspontja szerint mind a rá az engedményezéssel átszállt alakító jogok alapján, mind pedig jogi érdekléssel bíró harmadik személyként joga van az alperesek közötti szerződés érvénytelensége jogkövetkezményeinek levonását kérni. A követelés érvényesítéséhez fűződő alakító jogok átszállása vonatkozásában előadta, hogy nem vitatja az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy az engedményezéssel nem száll át valamennyi alakító jog az engedményesre. Nyilvánvalóan nem jogosult felperes engedményesként elállási jogot gyakorolni, illetve arra sem, hogy a szerződést felmondja. Más a helyzet azokkal az alakító jogokkal, amelyek a követelés érvényesítéséhez szorosan kapcsolódnak, mert ebből kifolyólag az engedményezéssel ezek a jogok szükségszerűen átszállnak az engedményesre. A helyes értelmezés szerint az engedményesre azon jogosultságok szállnak át, amelyek a követelés érvényesítéséhez szükségesek és azok nem, amelyek ehhez nem szükségesek. Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására irányuló igény éppen egy ilyen jogosultság. Annak levonására a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény értelmében nem kizárólag a szerződést kötő felek jogosultak. Mivel a perbeli szerződés érvénytelen, ezért az engedményezett követelés érvényesítése az érvénytelenség jogkövetkezményei levonása útján gyakorolható kizárólag, így ebből következően ezen jog gyakorlása szükségképpen átszállt felperesre, mint engedményesre. Kiemelte, hogy annak vizsgálata, hogy felperesnek van-e alakító joga, illetve hogy felperes jogi érdekléssel rendelkező harmadik személy-e, nem azonos jogi fogalmak. A felperes jogi érdeke vonatkozásában előadta, hogy a követelés érvényesítéséhez szükséges jog átszállásával felperesnek, mint jogi érdekléssel bíró harmadik személynek joga van a szerződés érvényessége jogkövetkezményei levonását kérelmezni. Az elsőfokú bíróság mellőzte azon felperesi érvelés elbírálását, miszerint felperesnek, mint jogi érdekléssel bíró harmadik személynek joga van az érvénytelenség jogkövetkezményei levonását kérni. Kizárólag felperesnek áll fenn arra vonatkozó jogi érdekelttsége, hogy a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményei levonását kérje. Ennek indoka mindenekelőtt az, hogy a követelés tulajdonjoga és a követelés érvényesítéséhez fűződő jog nem választható el egymástól. Felperes olyan harmadik személynek minősül, akinek jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy a más személyek között létrejött szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményei levonását kérje. Felperes jogi érdeke abban áll, hogy a II. r. alperes és felperes között létrejött engedményezési szerződéssel II. r. alperes az I. r. alperessel szemben a perbeli szerződésből eredő követelését felperesre, mint engedményesre ruházta át. Az I. r. alperessel szembeni követelés kizárólagos jogosultja felperes. I. r. alperes kizárólag felperes részére teljesíthet. I. r. alperesnek II. r. alperes irányába fizetési kötelezettsége nem áll fenn, sem érvényes, sem érvénytelen szerződés

alapján. Felperes jogi érdekét maga az engedményezés ténye teremti meg. A jogi érdek fennállása a bírói gyakorlat szerint akkor állapítható meg, ha az ügyben hozott döntés a kérelmező fél élet- és jogviszonyaira kihat, jogokat és kötelezettségeket keletkeztethet számára, vagy valamely kötelezettség alól szabadul, illetőleg jogvédelmet nyerhet. A szerződés semmisségének megállapítása nem azt eredményezi, hogy a kötelezett szabadul a kötetmi jog által meghatározott kötelezettsége teljesítése alól. A szerződés érvénytelenségének megállapítása következtében nem szűnt meg az I. r. alperest terhelő fizetési kötelezettség. A feleket a Ptk. szerint elszámolási kötelezettség terheli. A szerződés érvénytelenségének nem az a jogkövetkezménye, hogy a kötelezett szabadul a kötelemből. A jogalkotó szándéka szerint az érvénytelenséget lehetőleg ki kell küszöbölni és a felek között el kell számolni, a szolgáltatás-ellenszolgáltatás között esetlegesen megbomlott egyensúlyt helyre kell állítani. Ez az elszámolási jogviszony csak a felperes és I. r. alperes között áll fenn. Felperes tehát szükségszerűen olyan harmadik személynek minősül, akinek jogi érdeke fűződik az érvénytelenség jogkövetkezményének levonásához, az érvényessé nyilvánítást nem alakító jog jogosultjaként, hanem jogi érdekekkel bíró harmadik személyként kéri. Az engedményezés szabályai vonatkozásában előadta, hogy a szerződés érvénytelenségének kimondásával a jogviszony maga nem szűnt meg, az továbbra is fennáll, az érvénytelenség esetén a szerződés létrejötte nem dől meg, mert a szerződés létrejötte és annak érvénytelensége nem azonos fogalmak. A Ptk. szerint az érvénytelen szerződés érvényessé válása esetén a szerződő felek úgy kötelesek egymásnak teljesíteni és az érvényessé válást követő szerződésszegésért úgy felelnek, mintha a szerződés megkötésétől fogva érvényes lett volna. I. r. alperes kizárólag felperes, mint jogosult javára teljesíthet. Ezért I. r. alperes marasztalása a felperesi kereset vonatkozásában indokolt. Elsődlegesen szükséges a kölcsönszerződés érvénytelenségének orvoslása az érvényessé nyilvánítással, majd az I. r. alperes már egy érvényes szerződés alapján köteles helyt állni felperes irányába. A felperes jogi érdeke, egyben keresetösségi joga abban áll, hogy az I. r. alperes tartozik felperes részére. Amennyiben felperesnek nem lenne lehetősége követelését bírósági úton érvényesíteni, az azt eredményezné, hogy sem az engedményes, sem az engedményező nem lenne jogosult érvényesíteni a perbeli követelést az esetben, amennyiben I. r. alperes érvénytelenségi kifogással védekezik vagy jogerős ítélet korábban a szerződés érvénytelenségét megállapította. Ugyanakkor az engedményezés joghatása az adós jogait, kötelezettségeit nem érinti, azokat sem súlyosabbá, sem könnyebbé nem teszi. Az adós számára az engedményezés mindössze annyiban releváns, hogy az értesítést megelőzően az engedményező, míg az értesítést követően az engedményes részére köteles teljesíteni. Semmiképp sem jelentheti azonban az engedményezés az adós kötelezettségének megszűnését. Az elsőfokú bíróság által ítéletének indokolásában a Miskolci Törvényszék két felhívott határozata eltérő tényálláson alapulnak, így irrelevánsok a jogvita elbírálása során. Amennyiben a törvényszék a felperes fellebbezésében foglaltakat nem osztaná, úgy felperes kérte, hogy a törvényszék részletesen fejtse ki, hogy milyen okból nem tartja a felperest jogi érdekekkel bíró olyan harmadik személynek, aki az érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kérheti. E körben határolja el a törvényszék a megszerzett alakító jogok alapján a fennálló perbeli legitimációt és a jogi érdekekkel bíró harmadik személy perbeli legitimációját. Részletesen fejtse ki, hogy ha a jelen esetre nem, milyen esetekben tartja alkalmazhatónak a jogi érdekekkel bíró harmadik személy érvénytelenségi hivatkozással kapcsolatos jogait. Indokolja meg azt, hogy amennyiben a jelen perbeli felperesi jogi érdek nem elégséges és közvetlen, úgy milyen közvetlenebb és erősebb jogi érdeket tart megfelelőnek a bíróság előtt a keresetösségi jog fennállása érdekében.

- [6] Az I. r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság határozatának helybenhagyását indítványozta. Utalt arra, hogy az engedményes a régi jogosult helyébe lép, azonban az engedményest csak a követelés érvényesítésével kapcsolatos jogok és kötelezettségek illetik meg, melyek nem foglalják magukba a szerződésbe való beavatkozást, jelen esetben a szerződés érvénytelenségének megállapítását, illetőleg jogkövetkezmenyei alkalmazását, lévén a szerződéssel kapcsolatos úgynevezett alakító jogok, a módosítás, a megszüntetés lehetősége, az engedményezéssel nem szállnak át.
- [7] A II. r. alperes 5. sorszámú előkészítő iratában úgy nyilatkozott, hogy az I. r. alperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakra nyilatkozatot nem kíván tenni.
- [8] Felperes fellebbezése nem megalapozott.
- [9] A törvényszék felperes fellebbezését a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 376. § (1) bekezdésére figyelemmel tárgyaláson kívül bírálta el.
- [10] Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálása szempontjából irányadó tényállást helyesen állapította meg, abból helytálló jogkövetkeztetést vont le, amikor a felperes keresetét elutasította.
- [11] Helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor, amikor a kölcsönszerződés megkötésének időpontjára tekintettel (2007. augusztus 22.) a jogvita elbírálása során a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatályba lépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptk.) 50. § (1) bekezdése szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) szabályait rendelte alkalmazni.
- [12] A Ptk. 328. § (1) bekezdése szerint a jogosult követelését szerződéssel másra átruházhatja.
- [13] A Ptk. 329. § (1) bekezdése szerint az engedményezéssel az engedményes a régi jogosult helyébe lép és átszállnak rá a követelést biztosító, zálogból és kezességből eredő jogok.
- [14] A (2) bekezdés szerint a kötelezettnek az engedményezésről való értesítése az elévülést megszakítja.
- [15] A (3) bekezdés szerint a kötelezett az engedményessel szemben érvényesítheti azokat a kifogásokat és beszámíthatja azokat az ellenköveteléseket is, amelyek az engedményezővel szemben az érvényesítéskor már fennálló joggalapon keletkeztek.
- [16] A peres felek között nem volt vitás, hogy felperes és II. r. alperes között 2016. december 8. napján engedményezés jött létre. Az engedményezési szerződés tartalma jelen perben nem volt megállapítható, hiszen felperes a 2020. szeptember 10. napján megtartott tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy az engedményezési szerződést nem kívánja az iratokhoz csatolni, figyelemmel arra, hogy olyan adatokat tartalmaz, amelyeket nem szeretne feltárni, azonban az engedményezésről szóló értesítésnek a becsatolását vállalta (Tiszaújvárosi Járásbíróság 6.P.20.055/2020/9.jkv.2.o.). A 2017. január 18. napján kelt értesítés engedményezésről megnevezésű irat alapján kétséget kizáróan megállapítható az, hogy a II. r. alperes I. r. alperessel szemben fennálló követelését felperesre engedményezte. Ezt a tényt az eljárás során I. r. alperes sem tette vitássá.
- [17] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 6:208. §-a lehetővé teszi a szerződés átruházását. Jelen esetben azonban ennek lehetősége fel sem merült, hiszen a peres felek egyértelmű és azonos nyilatkozata az volt, hogy II. r. alperes és felperes között engedményezési szerződés jött létre, amelyre a felperes jelen peres eljárásban a keresetét alapította. Ez azt jelenti, hogy nem a szerződő fél szerződésbeli pozíciójának, hanem a szerződésből eredő követelésének átruházásáról van szó. Az engedményezésnek nem eredménye, hogy felperes a szerződéses jogviszonyba belépett. Ahogy a tartozásátvállalás sem alkalmas arra, hogy a szerződés adósi pozíciójában jogutódlást eredményezzen, az engedményezés sem alkalmas a hitelezői pozíció átruházására. Az engedményezés mindig kizárólag egyes követelésre vonatkozik, nem pedig az egész jogviszonyra. Ebből pedig

következik az, hogy az adós pozícióját az engedményezés nem érinti, és az engedményező vonatkozásában is megmarad a szerződésből eredő hatalmasságok (alakító jog) gyakorlására való jogosultság. Az irányadó bírói gyakorlat szerint az engedményezés nem általános jogutódlás, annak alapján csak a követelés száll át (Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.22.087/2013/3, Fővárosi Törvényszék 6.Pkf.25.806/2017/2., Miskolci Törvényszék 2.Pf.21.056/2019/6.).

[18] A törvényszék nem osztja a felperes fellebbezésében előadott azon hivatkozást, mely szerint a követelés érvényesítéséhez fűződő alakító jogok átszálltak a felperesre. Az alakító jog magában foglalja a szerződés megkötésével, módosításával és megszüntetésével kapcsolatos jogosultságokat. A törvényszék álláspontja szerint ezen alakító jogok a szerződést megkötő feleket illetik meg. Miután jelen esetben nem a szerződő felek pozíciójában következett be alanyváltozás, hanem II. r. alperes az I. r. alperessel szemben fennálló követelését engedményezte, így a felperest a szerződéssel kapcsolatosan felsorolt alakító jogok nem illetik meg, azok az engedményezéssel a felperesre nem szálltak át. Bár az új Ptk.-hoz fűzött kommentár e tekintetben megengedőbb, hiszen azt rögzíti, hogy az engedményezés kapcsán csak a követeléshez tapadó alakító jogok szállnak át, mivel azok a követeléshez tapadnak és követik a követelés sorsát. Nem a követeléshez, hanem a szerződéshez kötődő alakító jogok - amelyek nem pusztán a szerződésből fakadó egyes köteleket alakítják, hanem a teljes jogviszonyt - az engedményezéssel nem szállnak át. Márpedig az nem lehet kétséges, hogy felperes azon kereseti kérelme, amely arra irányult, hogy a II. r. alperes és I. r. alperes között 2007. augusztus 22. napján létrejött érvénytelen szerződést nyilvánítsa a bíróság érvényessé, olyan alakító jog iránti igény, amely nem vitásan a teljes szerződéses jogviszonyt érinti. A kölcsönszerződéshez kapcsolódó alakító jog tehát továbbra is a szerződést megkötő felperesi jogelődöt, II. r. alperest, illetve I. r. alperest illeti meg.

[19] Felperes fellebbezésében azt az álláspontot képviseli, mely szerint különbséget kell tenni az alakító jogok között aszerint, hogy azok a szerződés teljesítéséhez kapcsolódnak-e, illetve a szerződésből eredő követelés érvényesítéséhez tapadnak-e. Fellebbezésében felperes maga is úgy nyilatkozik, hogy nem vitatja az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy az engedményezéssel nem száll át valamennyi alakító jog az engedményesre. Nyilvánvalóan nem jogosult felperes engedményesként elállási jogot gyakorolni, illetőleg arra, hogy a szerződést felmondja. Azonban felperes álláspontja szerint a követelés érvényesítéséhez kapcsolódó alakító jogok mindenképpen megilletik az engedményest. Tehát maga felperes is úgy nyilatkozik fellebbezésében, hogy például az elállásra vagy a szerződés felmondására vonatkozó alakító jog nem száll át az engedményesre. Márpedig a felperes által megjelölt ezen két jogintézmény a szerződés megszüntetésének két útja lehet. Tehát ha a szerződés megszüntetéséhez kapcsolódó alakító jog felperes által is elismerten nem szállhat át az engedményesre, ebből az következik, hogy a szerződés létrehozásához, illetőleg a módosításához kapcsolódó alakító jog sem illetheti meg az engedményest. Az pedig nem lehet vita tárgya, hogy a szerződés érvényessé nyilvánítása nem más, mint a szerződés módosítása. Ebből pedig következik az is, hogy akár a szerződés érvénytelenségének megállapítása, akár az érvényessé nyilvánítására vonatkozó jogosultság a követelést megszerző engedményest nem illetik meg. Ugyanakkor a törvényszék álláspontja szerint az alakító jog tekintetében nem lehet különbséget tenni a vonatkozásban, hogy azok a szerződéshez, vagy annak teljesítéséhez kapcsolódnak.

[20] A felperes által a fellebbezésében a jogi érdeke vonatkozásában kifejtett álláspontot a törvényszék ugyancsak nem osztja. Alaptalan a felperes fellebbezésében előadott azon hivatkozás, mely szerint az elsőfokú bíróság mellőzte azon felperesi érvelés elbírálását, miszerint felperesnek, mint jogi érdekekkel bíró harmadik személynek joga van az érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kérelmezni. E vonatkozásban a törvényszék

utal arra, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában (32.) azt rögzítette, hogy álláspontja szerint a felperesnek az engedményezés útján megszerzett követelés érvényesítéséhez fűződő jogi érdeke állapítható meg. Miután felperes a követelést szerezte meg, a kölcsönszerződésbe félként nem lépett be, így a szerződés vonatkozásában a szerződés érvényessé nyilvánításával kapcsolatos alakító joga jogi érdekeltisége alapján nem állapítható meg, a követelést így I. r. alperessel szemben nem érvényesítheti. Bár kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság ezen túlmenően részletesen nem fejtette ki azt, hogy álláspontja szerint a kívülálló harmadik személynek a szerződés érvényessé nyilvánításához fűződő jogi érdekére alapított felperesi kereseti kérelem miért nem lehet megalapozott, azonban a törvényszék e körben utal arra, hogy az esetleges részletes indokolási kötelezettség elmulasztása csak abban az esetben eredményezheti a határozat hatályon kívül helyezését, amennyiben az elsőfokú bíróság indokolásának kiegészítéséhez szükséges tények az eljárás irataiból nem állapíthatóak meg. Jelen esetben az indokolás kiegészítéséhez szükséges valamennyi adat rendelkezésre állt és jogkérdésről volt szó, ezért a törvényszék álláspontja szerint a felperesnek a fellebbezésben előadott azon kérelme, hogy az elsőfokú bíróság határozata kerüljön hatályon kívül helyezésre, nem megalapozott.

- [21] A törvényszék álláspontja szerint azon felperesi hivatkozásnak, hogy rendelkezik-e jogi érdekeltiséggel a felperes a kereset megindítására vagy sem, a jogvita elbírálása szempontjából nincs jelentősége. Ennek pedig az az indoka, hogy miután a felperest, mint engedményest az az alakító jog nem illeti meg, amely a szerződés létrehozására, módosítására vagy megszüntetésére irányul, ebből következik, hogy esetleges jogi érdekeltiségének elfogadása mellett sem lenne olyan eszköz a felperes kezében, amely alapján megalapozná a perbeli legitimációját. Ugyanakkor a törvényszék álláspontja szerint a felperes jogi érdekeltisége sem támasztható alá helyt álló érvekkel. Felperes a keresetében megjelölt követelést kívánja I. r. alperessel szemben érvényesíteni, azonban ez önmagában nem tekinthető jogi érdeknek, hanem elsődlegesen gazdasági érdeke felperesnek. A jogi érdek fogalmát a jogszabály nem definiálja, azt felperes a bírói gyakorlatra hivatkozással fellebbezésében is akként határozta meg, hogy az akkor állapítható meg, ha az a felperes élet- és jogviszonyaira kihat, jogokat és kötelezettségeket keletkeztet számára, vagy valamely kötelezettség alól szabadul, illetőleg jogvédelmet nyerhet. Ugyanakkor az rögzíthető, hogy a szerződés érvényességére való hivatkozás kapcsán az szükséges, hogy az arra hivatkozó felet (felperest) ért érdeksérelem másként, mint a szerződés megtámadása, illetve érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása nélkül elhárítható ne legyen. Jelen esetben azonban felperes nincs elzárva attól, hogy akkor ha érvénytelen szerződésből eredő követelést szerzett meg engedményezés útján, az engedményező felé igényt érvényesítsen. Arra vonatkozóan azonban nincs perbeli adat, hogy az engedményezési szerződésben II. r. alperes, illetőleg felperes milyen feltételeket rögzítettek a tekintetben, ha esetlegesen az engedményezett követelés nem érvényesíthető, ugyanis felperes nem kívánta az eljárás során az engedményezési szerződést az iratokhoz csatolni. Ebből pedig következik az is, hogy felperes nincs elzárva attól, hogy -azáltal, hogy I. r. alperessel szemben a követelését érvényesíteni nem tudja - jogvédelmet kapjon, hiszen az engedményező felé fordulhat igényvel. Ezért nem helytálló a felperes fellebbezésében előadott azon hivatkozás sem, mely szerint amennyiben a bíróság felperest a szerződés érvényessé nyilvánításától és ebből kifolyólag a követelése érvényesítésétől elzárná, az azt eredményezhetné, hogy I. r. alperes az érvénytelen szerződésből eredő követelés teljesítése alól mentesülne. Az kétségtelen tény, hogy az engedményezést követően az engedményes az, aki az átruházott követelést – de csak kizárólag azt – érvényesítheti a másik szerződő féllel szemben. Az sem vitás, hogy a szerződés érvénytelenségének nem lehet eredménye az, hogy a szerződést megkötő felek kötelezettsége megszűnik. Nyilvánvaló, hogy az érvénytelen

szerződés alapján a feleknek egymással el kell számolniuk. Erre azonban szerződésátruházás hiányában az eredeti szerződő felek között kerülhet sor. Ennek indoka pedig az, hogy a megbomlott egyensúly helyreállítása során nem kizárt annak a lehetősége, hogy az elszámolás eredményeképpen olyan módon változik a felperes jogelődjét megillető követelés összege, amely nem egyezik meg az engedményezési szerződésben megjelölt összeggel.

[22] A szerződés érvénytelensége esetén az érvénytelenség a szerződés megkötésének időpontjától fennáll. Ebből pedig következik az, hogy a felperes által hivatkozott 2/2010. (VIII. 26.) PK vélemény 10. pontjában megjelölt harmadik személy jogi érdekeltségének is már a szerződéskötés időpontjában is fenn kellett állnia. Következik ez abból is, hogy érvénytelen szerződésre utóbb jogot alapítani nem lehet. Márpedig az nem kétséges, hogy felperes a perben érvényesíteni kívánt követelést 2016. december 8. napján szerezte meg. Azáltal, hogy a II. r. alperes és I. r. alperes között létrejött kölcsönszerződés érvénytelen, felperes annak következményét vállalta, hogy egy érvénytelen szerződésből eredő követelést szerzett meg. Az engedményezés egy hárompólusú jogviszony. Egyik pólusban van a II. r. alperes és I. r. alperes között létrejött kölcsönszerződés, a második pólus a II. r. alperes és felperes között létrejött engedményezési szerződés, míg a harmadik pólus a felperes, mint engedményes és az adós közötti jogviszony. Ahogy felperes is utalt fellebbezésében arra, az irányadó bírói gyakorlat szerint az adósnak nincs lehetősége arra, hogy az engedményező és az engedményes között létrejött szerződés tartalmát vitassa, akár annak érvénytelensége iránt keresetet terjesszen elő. Az engedményezést követően az engedményezőnek ugyancsak nincs lehetősége arra, hogy az engedményezett követelés tekintetében az engedményes és az adós jogviszonyába beavatkozzon. Ebből pedig következik az is, hogy az engedményező és az adós közötti jogviszony tekintetében az engedményest sem – szerződésátruházás hiányában – illetheti meg az a jogosultság, hogy az eredeti szerződés vonatkozásában alakító jogosultságot gyakoroljon, azaz a szerződés érvényessé nyilvánítását kérje.

[23] A törvényszék változatlanul fenntartja a 2.Pf.21.014/2020/4. sorszámú ítéletében rögzítetteket, mely szerint amennyiben helytálló lenne felperes hivatkozása a fennálló jogi érdekére és az alakító jogok közül a szerződés érvényessé nyilvánítása, mint a szerződés módosításának joga meg is illelné felperest, követelése akkor sem lenne alapos. Amennyiben ugyanis a szerződést a bíróság érvényessé nyilvánítaná, az a szerződés érvénytelensége jogkövetkezményének az alkalmazása lenne. Ennek során a bíróság által alkalmazott elszámolás eredményeként juthatna pénzösszeghez a szerződésben részes fél, ami nem a szerződésből, hanem az érvénytelenségből ered. Az engedményezési szerződéssel azonban a felperes a szerződésből eredő követelést szerezte meg, így ezen a jogcímen elszámolásból eredő pénzkövetelés nem illetheti meg.

[24] A bírói gyakorlat szerint a szerződés érvénytelenségének a megállapításához fűződő jogi érdek nem engedményezhető (BH 2001.335). Az engedményezés alapján nem a jogviszony, hanem a szerződésben meghatározott követelés kerül átruházásra (BH 2007.407). Az engedményes csak az engedményezett követelés érvényesítésére rendelkezik perbeli legitimációval (BH 2008.128). Mivel az engedményes felperes nem szerződő fél, hanem csak a II. r. alperes szerződésből eredő követelését szerezte meg engedményezés útján, ezért a szerződés érvénytelenségéből eredően a DH2 törvény 37. §-a szerinti érvényessé vagy hatályossá nyilvánítás iránti kereset előterjesztésének anyagi jogi akadálya van (Fővárosi Törvényszék 73.Pf.635.109/2018/11.).

[25] Mindezek alapján a törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a fentiekben kifejtett indokolásbeli kiegészítéssel a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Az elsőfokú bíróságnak alperes elévülési kifogásával kapcsolatosan elfoglalt álláspontja fellebbezéssel nem volt támadva, ezért a törvényszék azt a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján nem vizsgálta.

- [26] Felperes fellebbezése eredményre nem vezetett, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles I. r. alperesnek a jogorvoslati eljárással kapcsolatosan felmerült perköltségét megfizetni. I. r. alperesi képviselő fellebbezési ellenkérelméhez csatolta a 2020. december 2. napján kelt ügyvédi megbízási szerződést, amelynek III.3.2. pontja rögzítette, hogy a jogorvoslati eljárással kapcsolatosan 80.000 Ft ügyvédi megbízási díj került meghatározásra. Erre figyelemmel a törvényszék a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján kötelezte a pervesztes felperest I. r. alperes másodfokú perköltségének megfizetésére.
- [27] A másodfokú eljárásban II. r. alperesnek perköltsége nem merült fel, így e vonatkozásban a törvényszéknek határoznia nem kellett.

Miskolc, 2021. február 18.

dr. Pecsénye Csaba sk. a tanács elnöke, dr. Jenei Péter sk. előadó bíró, dr. Demeter Gábor sk. bíró

A kiadmány hitelül:

Broschné Németh Zsuzsanna
tisztviselő